

regularis siue monastic⁹ existat. de vtriusq;
 principijs. natura et origine. auctoritate. insti-
 tutione et differentia necnon necessitate et vti-
 litate. excellentia et prerogatiuis. sed et de eo-
 rum aculeis. laboribus et periculis agendum
 erit **I**ncipiendo a summo p̄uifice. quⁱ omnium
 statuum vertex est: atq; totius vite humane
 exemplare speculum existit. Deinde ceteros o-
 nes ecclesie status et ordines: particularius
 discutiam. **V**t tandem discat humanus ani-
 mus: et si vbiq; sit labor et dolor: vbiq; ad v-
 tutes et vicia via sit: cui potius vacare et se
 accomodare debeat: vt tandem dulcorem fil-
 et amaritudinem cuiusq; status considerans:
 illam viuendi formulam eligat: q̄ et fragilita-
 ti natureq; sue potius conueniat minusq; peri-
 culis: sed pluris habeat ad bene beateq; viuē-
 dum. in quibus quicq̄d a me differendū erit
 tue. **S.** q̄ fidei magistra est. correctioni et emen-
 dationi remitto quam altissimus. diuine et
 feliciter protegat et conseruet.

Prefacio vtilis in q̄ auctoris huius libri vita.
 eiusq; studia recoluntur. et tādē admonet ad
 studia legis diuine potius q̄ humane. et de ef-
 fectu legum humanarum. et de ordine proce-
 dendi in hoc libro.

Prefatio.

Ter. b. p̄ ut aptoꝝ dulcoꝝq; fit. cū p̄missa
dicēdi ordo. exptam a me in ea re ludā.
atq; in me ip̄o exercitā dissensioꝝ interserā
tētoq; t̄p̄ū dyalogo filēz. z dū honestū quen
dā atq; modestū altricatiois modū inē piam
m̄teꝝ ac nōnullos ottribulesz. a amoē mihi cō
iūctos dudū habitā. cū vitā eligēdā meam
breuī p̄strimēo. **Q**uo fiet. ut dū rē gestā fideli
ter enarroꝝ. pollicitiū p̄soluā ordieꝝ. **A**tūgo iā
breuē. s; iocūcā palestrā. **P**atre itaq; vitā fū
cto infantulū me pia mat̄ ad literatū studia
destinauit. vbi p̄t̄ prima illa literarū rudimē
ta dyalēctice a philosophie laudatis studiis
non quidē ut debuꝝ. s; ut valū parump opaz
dedi. **R**urſus p̄t̄ aliq̄ t̄p̄is interstitiaz. in eis cō
fūmata varie diuerſe q; inē piā m̄teꝝ a ottribu
les ac consāguīneos opimōes fuere. **M**at̄ si q;
z ut erat totū sandimoie a honestatis sedā
trix. ac eximie deuocōis a v̄tutis cupida opta
bat. q̄ maxie. ad spūales me sciēcias cōferre
deberē. **I**lli ecoñ **Q**uis ei inquit p̄is nomē ā
tenebit aut fuscitabit. **N**ā cū p̄ inē illiꝝ castri
cōciues precipus a populi quoddā caput fue
rit elaborādū ē ut filiꝝ patrē imiteꝝ deinde q̄s
gnis atq; familie honoꝝ tenebit. **Q**uis rurſus
mū vidue. f̄m sorozq; pupilloꝝ necitatib;
compatieꝝ. **Q**uis demiq; totiꝝ familie a domꝝ

Prefatio.

onera sup̄ditabit Quare suadebant illi ut ad
seculares mēscias conferremz q̄ suis sectator
bus honores op̄an t̄ summas amplasq; affe
runt diuitias Clamabat tamē pia mater cū
hieronimo ad demetriadem virginem dicens
Instruēdam in tenebris annis debere esse am
mā diuinis eloquijs: ut coruscante verbo dei
diaboli astucie repellantur. ut adolescens resi
stere sciat: quem hostem pro residuo vite ha
biturus est. Addebat rursus mesto animo in
diuina lege paucos admodum s̄ in p̄famis
studijs hūanisq; lezibz plurimos laborasse.
Secularibus demiq; artibus: quas recte secu
li lucratiuas vocāt ḡgnahā plena esse: qua
re dolebat app̄merq; omnes fere legem dei as
pernarentur: in qua cum rege ⁊ p̄pheta iube
tur meditari die ac nocte. **Q**uipe veluti ceciat
q; ignauū: ita passim derelinquerent fōtem
aque viue: et foderent in cisternis dissipatis
secularibus videlicet disciplinis: que nec dul
ces: nec viuas aquas continere possunt. **R**ur
sus illi: ut iuridicas sapientias sectari deberē
sūm opere suadebant canonicam videlicet ⁊ cū
uilem: quoniā habitus ille iuridicus eius ge
neris erat. **Q**ui votis pie m̄ris faciebat satis:
vt pote que si ad sensum legislatoris leges ip̄e
feruntur: normā bene recteq; viuendi t̄buūt

Docētq; quo v̄tutis a rōnis t̄m̄ite. q̄ discipli
ne vigoē rec̄ta atq; m̄ūd⁹ ip̄e ēgat. **S;** a p̄t̄t
docum̄eta atq; veras explicacōnes illi⁹ iuris
natural̄ nō script̄: qd̄ cū **A**p̄lo m̄sitū ē in cor
dib; n̄is. a tanq̄ lumē vult⁹ d̄mi siḡnū ē sup
nos. al̄terz vic; nō ledē a ius suū vnicuiq; tri
buē **C**ui siḡdē iuri natuāl̄i nō distictū. qūmo
idē vidē eē ius d̄m̄i cūctos m̄ōles cōmonēs
ut q̄cūq; volum⁹ ut faciāt nob hōies ea eis dē
a nos satiam⁹ **C**ādē victa ē n̄r̄ pia: at si v̄m
ci pietas nō potuit p̄p̄iquoz suasiōib; timida
satis acq̄euit. Decretū ē ergoz ut eis ip̄his stu
d̄ijs vacarē. **C**ōmonebat t̄n̄ mat̄n⁹ amor ut i
ter hūam̄ iuris ēgulas d̄mi neq̄q̄ eē; immēoz
Et lic; ut dicebat pulchz admod̄ sit. de iusti
tia hūana agē. n̄ccariū t̄n̄ sibi videbat. d̄m̄ā
nō obliuisc̄. **A**ddebat deiq; q̄ cū cōn̄ ius iniu
ria fiat: tūc me rectū v̄zq; iuristā creder; si
nullā d̄ iniuriā inferrē **Q**uipe tūc optim⁹ le
gista euaderē atq; p̄clar⁹. si sua imōrli deo iu
ra: suasq; leges immaculato calle fuasse; **T**ā
dē p̄ q̄dā ut ita dicebat iocali sp̄ m̄ēorabili il
lud p̄pheticū m̄ sūmope relinq̄bat. meditādū
die ac nocte q̄ b̄t̄ imaculati i viar̄ a q̄ ābulāt
i lege d̄n̄i **S**bitieb at t̄n̄ postreō ut ab ill⁹ peit⁹
stud̄ijs aim̄ abstr̄herē q̄ n̄ veritate. s̄ fabulos
fict̄is hōies a p̄serū iuuenes oblectātur ut

Dresano.

recte cum eodē propheta dicē possem: narraue-
runt mihi iniqua fabula cōdes: sed non ut lex-
tua. **A**cepta igitur materna benedictione ap-
tatisq; ad studia necessarijs rebus: salaman-
tine me cōtuli vniuersitati. vbi p̄ decē annos
eisdem iuridicis legiscationibus vacauī. **M**e-
mor tamen sapientis precepti: ne dimittas le-
gem matris tue. **N**onnunq̄ inter sedula iuris
operat̄ia: veluti cuiusdam solatiij gratia: sac-
rum lētarum lectiōni me raptim conferebam.
Sed et phylozophie p̄sertim moralis dulcedi-
nem t̄nto ardentius pregustabam: q̄nto vl-
tra ea oblectamenta q̄ doctrina ipsa ad mo-
rum informacionem adducit: plenius tamē
atq; vterius cūctorum iuriū legumq; huma-
narum verum intellectum elicere videntur.
Addē q̄ vt semp̄ mihi visum est: idq; et cice-
ro in libro de legibus ait. **P**oster gatis moral
phylozophie doctrinis atq; principijs. nemi-
nem contingit in iure ipso eruditū predaq; q;
euadere. **T**andem vero expletis studioꝝ cur-
sib; assuetis doctorat; insignijs extitit: vt inā-
digne togatus. **S**ed ilico grādis admodum
in matrem piam. et cōsanguīneos ac attinē-
tes concertatio suborta est. sed lōge maior inē
vtq; meum hominem conflictus mualuit.
Instabat enim tempus: peribat etas: ipaq;

Arfano.

racōz a affiniū expectacō poscebat. ut tanē ali
quē future vite mod eligere. Et qz teste Gela
sio ut premisim⁹. duo sunt viuēdi gna. quib⁹
hie totus orb regit a sustentat. **A**ltez eoz q
se spūalit in sortez dei dedicāt. **A**ltez eoz q se
secularibz p̄bēt negocijs. alij eccīastici. alij ve
ro laici. **E**a de re illi ut secularez vite formulaz
captare. qz eā p̄genitōres ipi honestissimē ser
uāt. **M**at v̄eo veluti q nedū corpusculū meū
Intē ei⁹ viscera duxerat. s̄ a educauerat. atqz
ad eū vsqz statū pduxeāt. a ob eā rem pl⁹ di
ligebat. suadebat nō statū a me eligēdā foē vi
te formulā. s̄ hortabat ut pri⁹ m̄em ipsā ex
acie vna. ceteros v̄eo cōsāguineos a aicos ex
alteā audire. altricātes sup cūctas vite hūane
artes a viuēdi modos. incipiētes a statū t̄pali
q̄ pri⁹ mōz lib⁹ occurrit. ut illi⁹ fals⁹ p̄spitatibz
a veis calaitatib⁹ plene cōspectis. tādē ad spū
alē statū q̄ optimi finis rōem h̄re vidē. me ut
optabat trāssere. **A**cq̄euerūt affines discutiōi
acquieui. a ego. **I**lli ergo ut aīo tenero dulcō
rē stat⁹ a vite t̄pal⁹ facili⁹ imp̄merēt. decreue
rūt a fūmo t̄reni stat⁹ culmie. ipiali vicz a ēga
li ichoae. ut ex illius sblimitate a felicitate. q̄
multos indies facit felices ad aliquē t̄palē vi
uēdi mod alicerēt. **T**ādē v̄eo ceteros alios t̄re
nos viuēdi modos t̄gē a discutere mēti erat